DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 20 november 1997 *

I mål C-90/96,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunale amministrativo regionale per il Veneto (Italien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

David Petrie m. fl.

och

Università degli studi di Verona,

Camilla Bettoni,

angående tolkningen av artiklarna 5 och 48 i EG-fördraget samt artiklarna 1 och 3 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2),

meddelar

* Rättegångsspråk: italienska.

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Gulmann samt domarna J. C. Moitinho de Almeida (referent), D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet och L. Sevón,

generaladvokat: N. Fennelly,
justitiesekreterare: L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Petrie m. fl., genom advokaten Lorenzo Picotti, Verona,

— Italiens regering, genom professor Umberto Leanza, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av Pier Giorgio Ferri, avvocato dello Stato,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom P. van Nuffel, rättstjänsten, i egenskap av ombud och E. Altieri, nationell tjänsteman med förordnande vid rättstjänsten,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 6 februari 1997 av: Petrie m. fl., Italiens regering och kommissionen,

och efter att den 20 mars 1997 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunale amministrativo regionale per il Veneto har genom beslut av den 14 december 1995, som inkom till domstolen den 21 mars 1996, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 5 och 48 i EG-fördraget samt artiklarna 1 och 3 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2).

2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan, å ena sidan, Petrie, Hill och Newbold och, å andra sidan, Università degli studi di Verona.

3 De förstnämnda, som är brittiska medborgare, tjänstgör sedan flera år vid fakulteten för främmande språk och litteratur vid universitetet i Verona, i egenskap av utländsk lektor.

4 Sökandena i målet vid den nationella domstolen, vilka är anställda tills vidare och erhåller motsvarande lön som deltidsarbetande adjunkter, har sökt ett vikariat för "undervisning i moderna språk" för läsåret 1995/1996, efter det att fakultetsnämnden vid Universitetet i Verona offentliggjort ett meddelande den 15 mars 1995, i enlighet med artikel 12 i lag nr 341 av den 19 november 1990 (nedan kallad lag nr 341).

5 I artikel 12 i lag nr 341 föreskrivs följande:

"5. Artikel 114 första stycket i presidentdekret nr 382 av den 11 juli 1980, därefter ersatt av artikel 3 i lag nr 477 av den 13 augusti 1984, har ersatts av följande stycke:

'Kurser och vikariat kan endast tilldelas ordinarie universitetslärare och godkända forskare vid universitetet inom samma vetenskapliga område och samma disciplin eller inom ett liknande område som tillhör samma fakultet; dock även, under förutsättning att beslutet är motiverat, ordinarie universitetslärare och godkända forskare vid universitetet, vilka är verksamma vid en annan fakultet vid samma universitet eller vid ett annat universitet. När ansökan inkommit från ordinarie universitetslärare och godkända forskare inom samma vetenskapliga område och samma disciplin, skall fakultetsnämnden vid tilldelning av vikariat ge företräde åt universitetslärares ansökan.'"

6 I beslut av den 14 april 1995 avslog rektorn för universitetet i Verona ansökningarna från sökandena i målet vid den nationella domstolen med följande motivering: "enligt artikel 114 i dekret nr 382 från 1980, ersatt av artikel 3 i lag nr 477 från 1984 och artikel 12 i lag nr 341, kan kurser och vikariat endast tilldelas ordinarie universitetslärare och godkända forskare vid universitetet".

7 Genom beslut av den 19 april 1995 tilldelade fakultetsnämnden Camilla Bettoni, som är lärare vid ett annat universitet, vikariatet att undervisa i moderna språk under läsåret 1995/1996.

8 Petrie, Hill och Newbold väckte då talan mot besluten av den 14 april 1995 och av den 19 april 1995 vid den nationella domstolen.

9 Det framgår av beslutet om hänskjutande att sökandena i målet vid den nationella domstolen har åberopat två grunder, dels överträdelse av artiklarna 5 och 48 i fördraget samt artiklarna 1 och 3 i förordning nr 1612/68, dels det ologiska och omotiverade i svarandeadministrationens motivering och beteende, i det att vikariatet hade tilldelats en lärare vid ett annat universitet, tvärtemot de prioritetskriterier som har fastställts i artikel 12 i lag nr 341.

10 Universitetet i Verona har å sin sida hävdat att tilldelningen av vikariat för undervisning vid universitet till ordinarie universitetslärare eller forskare vid universitetet inte innebär någon diskriminering på grund av nationalitet. Denna inskränkning är tillämplig utan åtskillnad på alla medborgare i medlemsstaterna, således även på italienska medborgare som inte tillhör någon av dessa två yrkeskategorier.

11 Den nationella domstolen ansåg emellertid att sökandena i målet hade framfört en serie synpunkter som gav upphov till tvivel beträffande hur välgrundat detta sistnämnda påstående var. I beslutet om hänskjutande har följande synpunkter anförts.

12 För det första var tillträde till tjänstekategorierna ordinarie universitetslärare eller forskare, ända till helt nyligen, uteslutande förbehållet italienska medborgare. Medborgare i andra medlemsstater fick möjlighet att tillträda dessa tjänster först sedan ministerrådets presidentdekret nr 174 av den 7 februari 1994 om tillämpning av artikel 37 i lagstiftningsdekret nr 29 av den 3 februari 1993 hade trätt i kraft. I det förstnämnda dekretets förteckning över offentliga tjänster reserverade för italienska medborgare förekommer inte lärartjänster.

13 För det andra menade sökandena att utländska lektorer vid universiteten är parter i ett icke tidsbegränsat anställningsförhållande och verksamma i undervisningsverksamhet som till sitt innehåll motsvarar de uppgifter som fullgörs av adjunkter eller åtminstone av universitetets forskare, vilket dessutom kunde utläsas av

artikel 28 i presidentdekret nr 382 av den 11 juli 1980 (nedan kallat dekret nr 382) och av dom nr 284 av den 23 juli 1987 av Corte costituzionale.

14 Beträffande kravet att forskarna skall vara godkända konstaterade den nationella domstolen, för det tredje, att förlängningen av de utländska lektorernas anställningsavtal med en tid utöver tre år förutsätter att det arbete de utfört bedöms vara fördelaktigt, vilket motsvarar detta krav.

15 Under dessa omständigheter beslutade Tribunale amministrativo regionale per il Veneto att vilandeförklara målet och begära att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande beträffande följande fråga:

"Skall artiklarna 5 och 48 i EEG-fördraget samt artiklarna 1 och 3 i rådets förordning nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 tolkas så, att de inte är förenliga med en medlemsstats lagstiftning som begränsar möjligheten för vissa bestämda kategorier — som dem som anges i den italienska lagen — att tilldelas kurser och vikariat vid universitet, under sådana förhållanden som anges i den italienska lagstiftningen och som framgår av italiensk förvaltningsrättslig praxis, i stället för att även utländska lektorer som har ett icke tidsbegränsat anställningsförhållande med ett italienskt universitet har rätt att ansöka om tilldelning av kurser och vikariat vid universitet?"

Upptagande till sakprövning

16 Kommissionen har hävdat att frågan inte kan prövas i sak.

17 Kommissionen har påpekat att sökandena i målet vid den nationella domstolen har anfört klagomål mot att de uteslutits från tillträde till tjänstekategorierna ordinarie universitetslärare eller godkända forskare, vilka utgjorde ett objektivt villkor för att vara behörig att ansöka om och få ett vikariat enligt de italienska bestämmelserna, som uteslutande förbehöll italienska medborgare tillträde till dessa kategorier och därigenom stod i strid med artikel 48.2 i fördraget.

18 Kommissionen har emellertid hävdat att sökandena inte kan åberopa överträdelse av artikel 48.2, eftersom det är fråga om en tvist som rör att de uteslutits från rätten att ansöka om vikariat, och att denna bestämmelse inte har något samband med sakförhållandena eller föremålet för tvisten vid den nationella domstolen.

19 Domstolen skulle således inte vara behörig att besvara frågan, huruvida en sådan bestämmelse som artikel 12 i lag nr 341 är diskriminerande på grund av att tillträde till kategorierna ordinarie universitetslärare och godkända forskare tidigare hade varit uteslutet för andra än italienska medborgare.

20 Den italienska regeringen har framfört tvivel vad gäller frågan huruvida begäran om förhandsavgörande kan prövas i sak. Den anser att den nationella domstolen endast har upprepat parternas faktiska och rättsliga påståenden utan att först ha granskat och bedömt dem. Därmed skulle den nationella domstolen inte begära ett förhandsavgörande angående en fråga om tolkningen av gemenskapsrätten, utan EG-domstolen skulle i stället direkt komma att avgöra den tvist som pågår vid den nationella domstolen.

21 Beträffande kommissionens invändning om rättegångshinder finns för det första anledning erinra om att den nationella domstolen har frågat om artiklarna 5 och 48 i fördraget samt artiklarna 1 och 3 i förordning nr 1612/68 kräver att utländska lektorer skall omfattas av de yrkeskategorier som har tillträde till vikariat, med hänsyn till bland annat det faktum att utländska lektorer som är medborgare i andra medlemsstater fram till år 1994 hade utestängts från tillträde till kategorierna ordinarie universitetslärare och forskare.

22 Talan vid den nationella domstolen gäller dels att sökandenas ansökan om vikariatet i fråga avslogs av universitetet i Verona, dels att vikariatet tilldelades en lärare vid ett annat universitet. Det framgår härav att den fråga som ställts till domstolen har samband med tvisten i målet vid den nationella domstolen. De argument som kommissionen har framfört i detta avseende rör i själva verket inte relevansen av begäran om förhandsavgörande utan det svar som domstolen skall ge.

23 Vad gäller frågan huruvida beslutet om hänskjutande har gett domstolen den information om faktiska och rättsliga omständigheter som behövs för att domstolen skall kunna fullgöra sin uppgift i enlighet med artikel 177 i fördraget, förhåller det sig slutligen så att domstolen förfogar över tillräcklig information för att kunna besvara frågan, trots att den nationella domstolen inte uttömmande har redogjort för de rättsliga förhållandena i målet vid den nationella domstolen.

Prövning i sak

24 Genom sin fråga vill den nationella domstolen i huvudsak veta om artiklarna 5 och 48.2 i fördraget hindrar nationella bestämmelser genom vilka möjligheten att tilldelas ett vikariat i universitetsundervisningen är förbehållen ordinarie universitetslärare och godkända forskare, vilket medför att utländska lektorer som är medborgare i andra medlemsstater utestängs från vikariaten.

25 Det finns inledningsvis anledning att erinra om att artiklarna 1 och 3 i förordning nr 1612/68 inte behöver prövas, eftersom de endast genomför den icke-diskrimineringsprincip som stadgas i artikel 48.2 i fördraget utan att öka dess räckvidd.

26 Sökandena i målet vid den nationella domstolen har för det första hävdat att artiklarna 5 och 48 i fördraget kräver att utländska lektorer anses behöriga att ansöka om vikariat, med hänsyn till att de varit hindrade från tillträde till tjänster som ordinarie universitetslärare eller forskare på grund av nationalitetsvillkoret i de nationella bestämmelser som var tillämpliga fram till år 1994 och som stod i strid med artikel 48.

27 Den italienska regeringen har anfört att sökandena i målet vid den nationella domstolen inte har begärt att få tillträde till de tjänster som skulle kunna ha nekats dem på grund av deras nationalitet. Regeringen har dessutom pekat på att den i domstolens dom av den 16 juni 1987 i mål 225/85, kommissionen mot Italien (Rec. 1987, s. 2625) inskränkte sig till att påstå att artikel 48.4 tillät att forskare vid "Consiglio nazionale delle ricerche" (nedan kallat CNR) uteslöts från fri rörlighet för arbetstagare av skäl som inte berör forskare vid universitet.

28 I detta avseende finns det anledning att erinra om att det av fast rättspraxis framgår att artikel 48.2 i fördraget har direkt effekt (se bland annat domstolens dom av den 4 december 1974 i mål 41/74, Van Duyn, Rec. 1974, s. 1337). I det ovannämnda målet kommissionen mot Italien uteslöt domstolen, särskilt vad gällde tillträde till forskningstjänsterna vid CNR, att dessa tjänster kunde anses hänförliga till anställning i offentlig tjänst i den mening som avses i artikel 48.4 i fördraget.

29 Medborgare i andra medlemsstater skulle således ha rätt att ansöka om tjänster som forskare vid universitet och klaga på att deras ansökan inte prövades vid respektive uttagningsprov med stöd av artikel 48 i fördraget.

30 Under alla omständigheter kan det förhållandet, att kravet på viss nationalitet, som föreskrevs i den italienska lagen fram till år 1994 för att ha rätt att ansöka om tjänster som ordinarie universitetslärare eller som godkända forskare, var diskriminerande och således stod i strid med artikel 48 i fördraget, inte i sig medföra att vederbörande kan kräva att de får tillträde till vikariat. Faktum är att de för att få

tillträde till vikariat först måste vara ordinarie universitetslärare eller godkända forskare. Att något av kraven för att kunna ansöka om dessa tjänster är diskriminerande får inte till följd att de kan undantas från kravet att ha tillträtt någon av dessa tjänster.

31 Denna slutsats kan likväl inte få till följd att vederbörande utesluts från möjligheten att för de skador som han vållats av den omtvistade diskriminerande bestämmelsen begära skadestånd genom att väcka talan vid behörig domstol enligt tillämpligt förfarande i nationell rätt och enligt de villkor som framgår av domstolens dom av den 5 mars 1996 i förenade målen C-46/93 och C-48/93, Brasserie du pêcheur och Factortame (REG 1996, s. I-1029).

32 Sökandena i målet vid den nationella domstolen har i andra hand hävdat att bestämmelserna är diskriminerande i det avseendet att de utesluter utländska lektorer, som är medborgare i andra medlemsstater, från tillträde till vikariat trots att deras undervisningsverksamhet väsentligen motsvarar adjunkternas eller forskarnas verksamhet.

33 De har anfört att de utländska lektorerna i enlighet med artikel 6 första stycket i lag nr 349 av den 18 mars 1958 åtnjuter samma rättsliga och ekonomiska ställning och samma karriärmöjligheter som universitetsassistenter och att Corte Costituzionale i den ovannämnda domen nr 284 har konstaterat att dessa två yrkeskategoriers arbetsuppgifter liknar varandra, eftersom praxisen vid universiteten visade att de utländska lektorernas arbetsuppgifter inte endast begränsades till uttalsövningar på de främmande språken. Även om kategorin universitetsassistenter inte längre finns enligt gällande lagstiftning för den italienska universitetsorganisationen, är denna kategori likväl övergångsvis och ur flera aspekter reglerad genom en uttrycklig hänvisning till systemet med godkända forskare.

34 Sökandena i målet vid den nationella domstolen har dessutom visat på att de i sin verksamhet, som skall samordnas med de kursansvarigas verksamhet (vilket likaså är fallet vad gäller forskarnas verksamhet), åtnjuter undervisningsfrihet och språk-

vetenskaplig vidareutbildning i sitt ursprungsland och att deras situation tydligt skiljer sig från den situation som andra kategorier av icke undervisande personal befinner sig i.

35 De har för övrigt hävdat att uteslutandet av utländska lektorer från vikariat är än mindre motiverat eftersom artikel 16 första stycket i lag nr 341 i kategorin "forskare" eller "godkända forskare" inbegriper "ordinarie assistenter" ("assistenti di ruolo ad esaurimento") och till och med "utexaminerade tekniker" som har vissa kvalifikationer. För de sistnämnda, liksom för utländska lektorer, föreskrivs emellertid inte någon bedömning av om de är godkända, och under alla omständigheter har Corte costituzionale i den ovannämnda domen nr 284 redan konstaterat att kategorierna utländska lektorer och universitetsassistenter är likvärdiga.

36 Slutligen har sökandena hävdat att det faktum att de utländska lektorerna anställs genom privaträttsliga avtal, medan adjunkter och forskare är anställda i offentlig tjänst, endast är en helt formell skillnad som inte kan ha någon betydelse vad gäller tillämpningen av relevanta gemenskapsbestämmelser.

37 Den italienska regeringen har anfört att inom ramen för utformningen av utbildningsprogram, som skall garantera "fullt utnyttjande av lärare och forskare inom undervisningsstrukturen", kan de sistnämnda, i enlighet med artikel 12 i lag nr 341, åläggas att vikariera eller ge kurser som tilläggsundervisning utöver den undervisningsverksamhet som de redan utför och som utgör den huvudsakliga uppgiften i deras anställning vid universitetet. Kurserna eller vikariaten ger således inte upphov till någon självständig tjänst.

38 Enligt den italienska regeringen är följaktligen skälet till att utländska lektorer inte nämns i artikel 12 i lag nr 341 bland de personer som kan tilldelas kurser eller vikariat, att det i deras fall inte skulle utgöra en kompletterande verksamhet utan en huvudsaklig verksamhet, vilket förutsätter att ett självständigt anställningsförhållande skapas.

39 Vad gäller godkända forskares tilldelning av kurser och vikariat har den italienska regeringen ansett att det är berättigat på grund av att deras yrkeskvalifikationer efter tre års verksamhet och den bekräftelse därpå som är beroende av att en statlig nämnd av professorer godkänner dem (artikel 31 i dekret nr 382) innebär att de är lämpade att undervisa på högre nivå eller i egenskap av vikarie.

40 Den italienska regeringen har dessutom beträffande deras skicklighet i undervisningsverksamhet anfört att de utländska lektorerna är anställda genom privaträttsliga avtal, utan något offentligt uttagningsprov, på grund av deras språkkunskaper som de förvärvat i ett annat land, för att uppfylla "studenternas behov av praktiska övningar" (artikel 28 i dekret nr 382) och att förnyelsen av deras tjänster inte underställs samma krav som gäller för godkännande av en forskare. I gengäld definieras forskarnas undervisningsuppgifter i artikel 32 i dekret nr 382 på så sätt att de utöver övningar omfattar samarbete med studenterna i den forskning som har samband med deras examensarbete och experimenterande med nya undervisningssätt och stödundervisning. Dessutom nämns vetenskaplig forskningsverksamhet i artikel 32, medan de bestämmelser som rör utländska lektorer inte nämner någon av dessa verksamheter. Den vetenskapliga forskningen är emellertid oumbärlig i undervisningen och det än mer beträffande ämnen som är integrerande, såsom undervisningen i moderna språk.

41 Härav framgår enligt den italienska regeringen att olika krav gäller vid anställning och bedömning av den yrkeskompetens som de två kategorierna i fråga har, liksom den slags verksamhet som har tilldelats dem i lagstiftningen, varför dessa kategorier inte är jämförbara och bestämmelserna inte är diskriminerande.

42 Beträffande den ovannämnda domen av Corte costituzionale har den italienska regeringen hävdat att den bestämmelse som förklarades strida mot konstitutionen ingick i en punktåtgärd som var avsedd att i kategorin forskare integrera vissa kategorier som karakteriserades genom sina oklara tjänsteförhållanden. Denna integrering grundades på en bedömning av dessa personers skicklighet. Bedömningen gjordes av en nämnd som bestod av tre universitetsprofessorer, varav en hade

utsetts av fakultetsnämnden och de andra av den statliga universitetsnämnden. Före reformen år 1980 var kategorierna forskare och utländska lektorer utformade på olika sätt.

43 Den italienska regeringen har tillagt att artikel 48.2 i fördraget, som rör tillträde till anställning, under alla omständigheter saknar relevans, eftersom tilldelningen av kurser eller vikariat inte för med sig att ett anställningsförhållande uppstår.

44 Kommissionen har hävdat att det för att kunna bedöma om de föreliggande bestämmelserna är diskriminerande är nödvändigt att kontrollera om innehållet i de arbetsuppgifter som utförs av de utländska lektorerna motsvarar de arbetsuppgifter som utförs av ordinarie universitetslärare och godkända forskare. Beslutet om hänskjutande innehåller emellertid inte några uppgifter i detta avseende. Om sökandenas påståenden i målet vid den nationella domstolen accepterades, skulle det leda till en diskriminering i motsatt riktning som skulle vara av mycket allvarligare slag än den som nu har påtalats. Om personer (utländska lektorer) var behöriga att ansöka om vikariat, skulle de nämligen åtnjuta en mer gynnsam behandling än forskarna och de ordinarie universitetslärarna, eftersom de har anställts genom privaträttsliga avtal och således inte har deltagit i något [offentligt] uttagningsprov.

45 I detta avseende finns det först anledning att avvisa den italienska regeringens argument att detta utestängande inte rör tillträde till anställning och att artikel 48.2 därför inte har överträtts.

46 Faktum är att principen om likabehandling som stadfästs i denna bestämmelse inte begränsas till tillträde till anställning, utan även omfattar lön och övriga arbets- och anställningsvillkor, vari ingår att utländska lektorer omöjligen kan få vikariat.

47 För att bedöma om en bestämmelse som den i målet vid den nationella domstolen överträder principen om likabehandling är det nödvändigt att pröva om utländska lektorers förhållanden är jämförbara med adjunkters och godkända forskares förhållanden.

48 En medlemsstat kan anse att vikariat, det vill säga vikariat för lärare vilka av en eller annan anledning är förhindrade att undervisa, i första hand skall tillförsäkras andra lärare som har fått tjänster inom universitetsutbildningen genom ett offentligt uttagningsprov eller i andra hand forskare som utöver sin antagning i ett offentligt förfarande har godkänts, det vill säga genomgått ett förfarande genom vilket deras vetenskapliga kompetens och förmåga att undervisa efter tre års tjänstgöring har bedömts av en statlig nämnd.

49 Ett sådant val, som utgår från föreställningen att endast offentliga uttagningsprov och det nämnda godkännandet möjliggör att lärare med den kompetens som krävs för universitetsundervisning rekryteras i enlighet med de bedömningskriterier som gäller för hela landet, skulle kunna ifrågasättas genom att hävda att de utländska lektorernas uppgifter liknar adjunkternas och forskarnas.

50 Även om de utländska lektorerna enligt de avtal de ingått med universiteten skall ägna sig åt viss forskningsverksamhet, så som sökandena i målet vid den nationella domstolen har hävdat, och således inte inskränka sig till att tillgodose "studenternas behov av praktiska övningar" enligt definitionen av de utländska lektorernas uppgifter i artikel 28 i dekret nr 382, så måste det fortfarande visas att deras vetenskapliga kompetens och undervisningsförmåga är likvärdiga adjunkternas och de godkända forskarnas.

51 Bedömningen av denna kompetens skulle förutsätta att tillsättningen av vikarier, som avser en prövning av sökandenas handlingar, har samma form som de offentliga uttagningsprov som enligt den berörda medlemsstaten är det enda sättet att välja en person som uppfyller kraven för universitetsundervisning. Att anordna sådana uttagningsprov, vilka således skulle vara en upprepning av dem som organiserades för tillsättandet av lärartjänster och forskartjänster, skulle strida mot kravet på god förvaltning inom universiteten.

52 Under dessa omständigheter skall det fastslås att förhållandena för godkända forskare och utländska lektorer i princip inte är jämförbara. En nationell bestämmelse som den i målet vid den nationella domstolen står följaktligen inte i strid med artikel 48.2 i fördraget i detta avseende.

53 En sådan bestämmelse skulle likväl kunna visa sig stå i strid med artikel 48.2 i fördraget om den med godkända forskare likställde andra yrkeskategorier, som inte hade fått sin tjänstgöring inom undervisningen vid universitetet efter ett offentligt uttagningsprov och vars vetenskapliga kompetens och undervisningsförmåga inte var underställda en liknande värdering som den som krävdes av forskare och om dessa yrkeskategorier var behöriga att ansöka om vikariat trots att utländska lektorer, som enligt den italienska lagen hade samma ställning och fullgjorde motsvarande uppgifter, utestängdes från denna möjlighet.

54 Det finns i detta avseende anledning att erinra om att enligt domstolens rättspraxis förbjuder principen om likabehandling, som kommer till särskilt uttryck i artikel 48.2 i fördraget, inte bara sådan diskriminering som uppenbarligen grundar sig på nationalitet, utan även alla olika former av diskriminering som genom tillämpning av andra urskiljningskriterier faktiskt leder till samma resultat (se bland annat domstolens dom av den 30 maj 1989 i mål 33/88, Allué och Coonan, nedan kallad domen i Allué I, Rec. 1989, s. 1591, punkt 11).

55 En sådan bestämmelse som den som nämns i punkt 5 i föreliggande dom skulle emellertid ha betydelse även om den var tillämplig oberoende av den berörde arbetstagarens nationalitet. Detta är i synnerhet till nackdel för arbetstagare som är medborgare i andra medlemsstater. Såsom domstolen har konstaterat i punkt 12 i domen i Allué I är enligt den italienska regeringens statistik endast 25 procent av de utländska lektorerna av italiensk nationalitet.

56 Under dessa förhållanden skulle en sådan bestämmelse vara oförenlig med artikel 48.2 i fördraget i den utsträckning som den inte kan motiveras objektivt. Det ankommer på den nationella domstolen att med hänsyn till de faktiska och rättsliga omständigheterna i det där anhängiggjorda målet pröva om så är fallet.

57 Följaktligen skall frågan besvaras på så sätt att artiklarna 5 och 48.2 i fördraget inte hindrar nationella bestämmelser genom vilka möjligheten att tilldelas ett vikariat i universitetsundervisningen är förbehållen ordinarie universitetslärare och godkända forskare, vilket medför att utländska lektorer som är medborgare i andra medlemsstater utestängs från vikariaten, såvida inte vikariaten står öppna för andra yrkeskategorier, som inte har fått sin lärartjänst vid universitetet efter ett offentligt uttagningsprov och vars vetenskapliga kompetens och undervisningskompetens inte underställs en liknande värdering som den som gäller för forskare, trots att utländska lektorer, som enligt den nationella lagen har samma ställning och fullgör motsvarande uppgifter, utestängs från denna möjlighet.

Rättegångskostnader

58 De kostnader som har förorsakats den italienska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission, vilka har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 14 december 1995 förts vidare av Tribunale amministrativo regionale per il Veneto — följande dom:

Artiklarna 5 och 48.2 i EG-fördraget hindrar inte nationella bestämmelser genom vilka möjligheten att tilldelas ett vikariat i universitetsundervisningen är förbehållen ordinarie universitetslärare och godkända forskare, vilket medför att utländska lektorer som är medborgare i andra medlemsstater utestängs från vikariaten, såvida inte vikariaten står öppna för andra yrkeskategorier, som inte har fått sin lärartjänst vid universitetet efter ett offentligt uttagningsprov och vars vetenskapliga kompetens och undervisningskompetens inte underställs en liknande värdering som den som gäller för forskare, trots att utländska lektorer, som enligt den nationella lagen har samma ställning och fullgör motsvarande uppgifter, utestängs från denna möjlighet.

Gulmann Moitinho de Almeida Edward

Puissochet Sevón

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 20 november 1997.

R. Grass C. Gulmann

Justitiesekreterare Ordförande på femte avdelningen